

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmæ Virtvtvm, Ac Vitiorvm , Tomus ...

Guilelmus <Peraldus>

Lvgdvni, 1585

De numero prædicare virtutum. Cap. II.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46132)

has aliquo modo reducuntur. Præterea istæ virtutes principales motus virtutis animæ dirigunt. Prudencia actum rationalis qui est discernere inter bonum & malum, vel inter duo bona quod melius, vel inter duo mala quod magis malum, Temperantia dirigit actum concupiscibilis, qui est, velle bonum, delectabile. Fortitudo actum irascibilis, qui est aggredi arduum, & sustinere quod est difficile ad sustinendum. Istæ ergo tres virtutes, tres actus principales trium virtutum animæ dirigunt quantum ad se: sed iustitia actus illos dirigit respectu proximi. Ipsa enim circuit omnes vires, ut dicitur gl. Isid. super Gen.

De numero prædictarum virtutum.

C A P. I I.

Dicendum de numero prædictarum virtutum qui officiarum satis potest declarari. Unde notandum quod Prudencia cæteris lumen præfert. Temperantia animam perficit respectu eius quod infra nos est. Fortitudo respectu eius quod contra nos est. Iustitia respectu eius, quod est iuxta nos vel supra nos, respectu proximi vel Dei. Aug. Prudencia est, eligere quod eligendum est. Fortitudo, nullis avelli molestiis. Temperantia, nullis illecebris. Iustitia, eligendis, temperantia in vitandis, fortitudo in tolerandis, iustitia distribuendis. Tullius in lib. de offi. Honestas à quatuor partibus manat. Vna cognitionis. Altera communitatis. Tercia magnanimitatis. Quarta, moderationis. Cognitionis pertinet ad prudentiam. Communitas ad iustitiam. Magnanimitas ad fortitudinem. Moderatio ad temperantiam. Hæ quatuor virtutes, virtutes esse contra quatuor affectus originales, quos Beda distinguit scilicet ignorantiam, infirmitatem, concupiscentiam, malitiam vel malignitatem. Prudencia contra ignorantiam. Fortitudo contra infirmitatem. Temperantia contra concupiscentiam. Iustitia contra malitiam, vel malignitatem. ¶ His quatuor virtutibus quasi quatuor lapidibus pretiosis constat corona sponse Christiane. Prudentiam habet à parte anteriori, ut caueat à futuris. Iustitiam à posteriori, ut satisfaciatur de præteritis. Temperantiam à dextris, ne eleuetur in prosperis. Fortitudinem à sinistris, ne succumbat in adversis. ¶ Cum virtus sit circa bonum, secundum philosophum Sapientis: Quadrupliciter verò peccat anima circa bonum scilicet vel eligendo quod apparet bonum, cum non sit: vel illud quod verè bonum est, ac si non esset bonum, fugiendo, eò quod minus bonum sit: vel appetendo quod simpliciter est bonum, cum sibi sit bonum, eò quod non sit commensuratum: vel appetendo quod proximo est malum, eò quod bonum sibi. Prudencia est contra peccata quæ prodit, & manifestat non esse bonum quod apparet esse bonum.

nam. Fortitudo est contra secundū, quæ amplectitur quod mo-
 lestum est tanquam bonum expediens: vt est medicina amara:
 vel inessio in corpore propter salutē corporis facta. Temperā-
 tia cōtra tertium, quæ cauet superfluum. Iustitia est cōtra quar-
 tum, quæ cauet proximi nocementū. Prudentia cauet errorem
 qui est principium errorū malorū. Fortitudo excludit timorem
 seculi. Sapiens: Fortitudinis est, non nisi turpia timere. Tempe-
 rantia excludit cupiditatē seculi. Hæc duo principia sunt om-
 nis peccati. Vnde glo. super illud. Psal. Incensa igni, & suffossa.
 Omne peccatū duæ res faciunt, scilicet cupiditas & timor Iu-
 stitia seruat amorem proximi. Est enim vinculū societatis hu-
 manæ: vt ait Senec. in lib. de quatuor virtutibus. Prudentia disci-
 que fallunt. Tēperantia compescit ab his quæ irritant, & al-
 liant. Fortitudo sustinet quæ exterrēt. Sen. in epistolis: Liniē-
 ra sunt quæ me exterrēt, cōpescenda quæ me irritāt, discutiē-
 da quæ fallūt. Iustitia timet quod est timendum, & amat quod
 est amandū. Tul. in li. de Offi. Nemo potest esse iustus, qui mor-
 tum, qui dolorē, qui exiliū, qui egestatē timet. Prudentia facit vt
 homo bene se habeat ad vera, vel falsa. In prospicientia enim
 solertiaq; versatur, iuxta verbū Tull. in lib. de Offi. Tempe-
 rantia & fortitudo, vt bene se habeat ad prospera, & aduersa, Iu-
 stitia, vt bene se habeat ad Deū & proximū. Prudentia, tempe-
 rantia, fortitudo, & iustitia secundū aliquā acceptionē sui: acci-
 piuntur enim diuersimodē, vt patebit eū de singulis ageretur, vi-
 detur operari circa vnū & idem opus meritorū. Prudentia eli-
 git quod agendū est. Tēperantia cauet ne quid nimis. Fortitudo
 ne quid parū. Iustitia opus ordinat ad debitū finē prudentia prou-
 det speciem. Temperantia & fortitudo modū. Iustitia ordinem.
 Numerus harū quatuor virtutū designatur in multis locis in
 Scriptura sacra. ¶ Primo in quatuor fluminib; paradisi. de quib;
 legitur Gen. 2. vbi dicit gl. Gre. Quatuor flumina paradisi irri-
 gantur. ¶ Quia de his quatuor virtutibus cor infunditur, ab omni de-
 teriorū carnaliū æstu tēperatur. ¶ Secundo in quatuor colo-
 ribus quibus decorata sunt cortinæ tabernaculi. Exo. 26. quæ si-
 gnificat has quatuor virtutes in quib; decor ecclesie cōsistit. Hæ-
 rentes aërei vel celestis coloris, pertinet ad prudentiā, qua Deū
 & angelos specialiter imitamur. Byssus habēs candorē pertinet
 ad tēperantiam, quæ candidā, & mundā reddat animā. Purpura
 sanguinei coloris pertinet ad fortitudinem, quæ parata est san-
 guinem pro Christo fundere. Coccus ignei coloris pertinet ad
 iustitiā, propter zelū ipsius. ¶ Tertio, in quatuor speciebus qui-
 bus

bus conficiebatur vnguentum, quo tabernaculū & vasa ipsius ministri vngebatur: De quibus habetur Exo. 30. Myrrha pertinet ad tēperantiā, quæ est in iuuentute. Tunc enim lauior est. Cinamomū, quod est cinerei coloris, quod cū frangitur in modū nebulæ, spiramētū visibile emittit, vt dicit gl. Exod. 20. pertinet ad humilitatē, quæ est omnis iustitiæ. Sic decet eos implere omnē iustitiā: id est, perfectam humilitatē. Cassia quæ crescit in aquis, pertinet ad prudentiam, quæ aquis doctrinæ nutritur. Calamus arbor aromatica pertinet ad fortitudinem, quæ aduersa tolerando dat odorem suauitatis. Species aromatica cū conteruntur redolent. His quatuor addito oleo diuini amoris, cōficitur vnguentū bonæ famæ suauissimè redolēs. Eccl. 6. Melius est nomen bonum quàm pretiosum vnguentum. ¶ Quarto, quatuor virtutes sūt quasi quatuor rotæ in curru igneo quo subleuantur amici Dei 4. Reg. 2. Curru igneus est cōuersatio ardentem amantiū Deum. ¶ Quinto, cōmēdatur numerus harū virtutū figuris quatuor animalū, vitulo, leone, homine. De quibus Apoc. 4. & Ezech. 1. In aqua figuratur prudētia, cuius est vigilare in reb⁹ discernēdis, vt Aug. Aquila enim visum habet acutū. In vitulo tēperantiā. Vitulus enim immolabatur in lege. Tēperantiā verò exhibet corpora nostra Deo hostiā viuētē. ad Ro. 13. In leone fortitudo. Proleus Leo fortissimus bestiārū ad nullius pauebit occursum. In homine iustitia, quæ vinculū est humanæ societatis: vt dictū est per Voluit Dominus quatuor esse Euangelistas, & quatuor Euangelia, ad designandū quod illi qui doctrinam Euangelicā docent & qui eam tenent, his quatuor Virtutibus pollere debeant.

Tertia partis principalis de quatuor Virtutibus Cardinalibus Tractatus II. De prudentia.

De ordine dicendorum in isto tractatu, & de diuersis modis quibus sumitur nomen Prudentia. CAP. I.

Proter has virtutes primò agetur de Prudentia quæ magis dirigit, de qua hoc modo agetur. Primò, dicitur quætur diuersi modi quibus hoc nomen Prudentia sumitur. Secundò, descriptiones eius ponentur quomodo ipsa sit virtus, ostendetur. Tertiò, agetur de diuersis eius actibus. Quarto, cōmendationi eius insisteretur. Quintò, agetur de speciebus eius. Sextò, de his quæ aduersantur. Ceterum primū notandū quod hoc nomen Prudentia quādoque sumitur pro eo quod apparet esse prudētia, cū non sit. Sic sumitur